

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ТРУДОВЕ ПРАВО

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 «Середня освіта (Історія)»
Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (Історія)»
Кількість кредитів	4
Рік підготовки, семестр	3 рік, V семестр
Компонент освітньо-професійної програми	вибірковий компонент
Дні занять	згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щопонеділка 12.00-13.00 (210 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).
Викладач	Кандидат юридичних наук, доцент Лазаренко Алла Миколаївна
Контакти	E-mail: Alla_Apanasenko@ukr.net м.т.0931122156

ОПИС КУРСУ

Навчальна дисципліна «Трудове право» спрямована на підготовку фахівців з соціальної роботи до професійної діяльності у сфері педагогіки. Студенти отримують ґрунтовні знання з правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з ними відносин, які виникають в процесі реалізації громадянами права на працю. Фахівці зі сфери педагогіки володіють знаннями правового регулювання відносин соціального партнерства, зайнятості населення, виникнення та припинення трудових відносин, робочого часу та часу відпочинку, оплати праці, дисциплінарної та матеріальної відповідальності, охорони праці, вирішення трудових спорів. Відповідно до освітньої програми «Середня освіта (Історія)» цей курс пов'язаний з правовими дисциплінами, опанування яких передбачено на інших курсах (вибіркових – «Цивільне право», «Кримінальне право», «Сімейне право» тощо).

Предмет дисципліни «Трудове право» охоплює коло теоретичних і практичних проблем, які існують під час виникнення, зміни та припинення трудових відносин.

Після завершення вивчення дисципліни «Трудове право» студенти можуть вільно оперувати основними категоріями трудового права, характеризувати сутність трудових правовідносин (індивідуальних і колективних), використовувати практичні навички при вирішенні конкретних життєвих ситуацій, складанні документів тощо.

Навчальна дисципліна «Трудове право» спрямована на підготовку фахівців у сфері педагогіки. Студенти отримують ґрунтовні знання з правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з ними відносин, які виникають в процесі реалізації громадянами права на працю. Фахівці у сфері трудового права володіють знаннями правового регулювання відносин соціального партнерства, зайнятості населення, виникнення та припинення трудових відносин, робочого часу та часу відпочинку, оплати праці, дисциплінарної та матеріальної відповідальності, охорони праці, вирішення трудових спорів.

Предмет дисципліни «Трудове право» охоплює коло теоретичних і практичних проблем, які існують під час виникнення, зміни та припинення трудових відносин.

Після завершення вивчення дисципліни «Трудове право» студенти можуть вільно оперувати основними категоріями трудового права, характеризувати сутність трудових правовідносин (індивідуальних і колективних), використовувати практичні навички при вирішенні конкретних життєвих ситуацій, складанні документів тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з 4-х кредитів.

Навчальна дисципліна «Трудове право» призначена для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 014 «Середня освіта (Історія)», галузь знань 01 Освіта/Педагогіка за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Вона є вибірковою навчальною дисципліною. Передумовами для вивчення цієї дисципліни є знання, навички й уміння, отримані студентами в межах дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право» є формування у студентів компетентностей у галузі трудового права, засвоєння студентами знань про: сучасний стан правових норм, які регулюють трудові та інші відносини, тісно пов'язані з ними; тенденцію їх розвитку та практику застосування; основні засади і принципи функціонування інститутів трудового права.

Завдання. Завданнями навчальної дисципліни є:

- оволодіння знаннями про: предмет, метод, систему, джерела та принципи трудового права.
- розуміння правової природи та особливостей: колективного договору, угод, трудового договору, робочого часу, часу відпочинку, оплати праці, структури заробітної плати, трудової дисципліни, охорони праці, трудових спорів;
- вміння аналізувати та тлумачити норми трудового права. Оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навиками, які стосуються сучасної доктрини трудового права;
- вироблення власних підходів до шляхів реформування та вдосконалення норм трудового законодавства, їх практичному застосуванні.

Досягнення поставлених завдань дозволить сформувати у студентів систему знань із чинного законодавства України про трудове право, отримати навички у розв'язанні конкретних професійних завдань, навички щодо здійснення порядку оформлення, зміни та припинення трудових відносин що і є метою цього курсу.

2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувати необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 01.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 03.	Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними

	стратегіями навчання.
ЗК 04.	Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, генерувати нові ідеї, визначати та розв'язувати проблеми.
ЗК 08.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ФК 10.	Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

3. Короткий зміст дисципліни.

Змістовний модуль 1. Трудове право як галузь права України, принципи, джерела трудового права. Суб'єкти трудового права, правовідносини у сфері праці, зайнятість і працевлаштування, соціальне партнерство, захист трудових прав, колективний договір, угоди

Тема 1. Предмет, метод і система трудового права. Джерела трудового права. Основні принципи трудового права. Трудове право як галузь права України. Місце трудового права в системі права України. Поняття трудового права. Предмет трудового права: трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини.

Особливості методу трудового права в умовах переходу до ринкових відносин. Сфера дії норм трудового права. Роль та функції трудового права.

Розмежування трудового права від суміжних галузей права (цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільного процесу).

Система трудового права як галузі права. Предмет і система науки трудового права.

Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види. Історія розвитку трудового законодавства.

Сучасна система джерел, їх особливості. Система трудового законодавства. Загальна характеристика найбільш важливих джерел трудового права. Конституція України як основне джерело трудового права. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудова відносини.

Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Акти соціального партнерства. Локальні нормативно-правові акти.

Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України. Реформа трудового законодавства: основні напрями. Проект Трудового кодексу України.

Єдність і диференціація в трудовому праві. Загальне і спеціальне законодавство про працю працівників.

Дія нормативних актів трудового законодавства у часі, просторі і за категоріями працівників.

Поняття і значення основних принципів трудового права. Проблема імплементації принципів міжнародного трудового права у трудове право України. Формулювання і система основних принципів трудового права. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права.

Принципи, що виражають політику в галузі правового регулювання ринку праці і ефективної зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.

Тема 2. Суб'єкти трудового права. Трудові правовідносини

Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Трудова правоздатність та дієздатність. Правовий статус суб'єктів трудового права, його зміст. Суб'єкти індивідуальних трудових відносин. Працівники як суб'єкти трудового права. Роботодавці як суб'єкти трудового права. Суб'єкти колективних трудових відносин. Профспілки як суб'єкти колективних трудових відносин. Поняття, види і правовий статус трудових колективів. Повноваження трудових колективів, їх класифікація. Механізм здійснення повноважень і самоврядування трудового колективу. Органи трудового колективу.

Державні органи та органи місцевого самоврядування як суб'єкти трудового права.

Органи державного нагляду і контролю як суб'єкти трудових правовідносин. Поняття і система правовідносин у трудовому праві. Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінність трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин: цивільного, адміністративного, соціального забезпечення. Елементи трудових правовідносин. Суб'єкти трудового правовідношення. Трудова правоздатність та дієздатність громадян, підприємств, установ і організацій в сфері трудового права.

Зміст трудового правовідношення, основні права і обов'язки його суб'єктів. Підстави виникнення трудових правовідносин. Правовідносини, тісно пов'язані з трудовими, їх види. Правовідносини щодо забезпечення зайнятості і працевлаштування. Організаційно-управлінські правовідносини у сфері праці. Правовідносини у сфері професійної підготовки та підвищення кваліфікації кадрів безпосередньо на виробництві. Соціально-економічні правовідносини. Правовідносини у сфері нагляду і контролю за охороною праці, дотриманням трудового законодавства. Правовідносини щодо розгляду та вирішення трудових спорів.

Тема 3. Колективні договори і угоди

Загальна характеристика законодавства про колективні договори і угоди. Принципи розробки колективних договорів і угод.

Поняття колективного договору. Сторони колективного договору і порядок його укладення. Зміст і структура колективного договору. Реалізація колективного договору, контроль за його виконанням. Відповідальність за порушення колективного договору. Поняття колективної угоди. Види колективних угод. Генеральна угода, галузеві і регіональні угоди, їх сторони і зміст. Порядок укладення, зміни угод і контроль за їхнім виконанням. Колективні переговори. Порядок вирішення розбіжностей під час ведення колективних переговорів.

Модуль 2. Особлива частина трудового права

Змістовний модуль 2. Трудовий договір, робочий час, час відпочинку. Правове регулювання оплати праці

Тема 4. Трудовий договір : поняття, зміст, порядок його укладання.

Поняття і значення трудового договору. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів, які пов'язані з працею (підряду, доручення, авторського та ін.). Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Умови, які передбачені у законодавстві і умови, що встановлюються за угодою сторін при укладанні трудового договору. Необхідні і додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції і місця роботи за трудовим правом. Загальний порядок укладення трудового договору, його оформлення. Строк випробування при прийнятті на роботу. Документи, що подаються при прийнятті на роботу. Трудова книжка працівника.

Строк трудового договору. Укладання трудового договору на невизначений строк, на визначений строк, встановлений за погодженням сторін, на час виконання певної роботи.

Види трудових договорів. Особливості окремих видів трудових договорів: трудовий договір державного службовця; трудовий договір працівника, що приймається за конкурсом; трудовий договір за суміщенням професій (посад); трудовий договір про роботу за сумісництвом та ін.

Тема 5. Правове регулювання зміни та припинення трудового договору. Поняття переведення на іншу роботу, види переведень.

Переміщення на інше робоче місце. Зміна істотних умов праці. Переведення на іншу роботу в разі виробничої потреби і в разі простою. Атестація працівників та її значення, правові наслідки атестації. Поняття і випадки відсторонення від роботи. Правове регулювання відсторонення від роботи.

Підстави припинення трудового договору. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Додаткові підстави для припинення трудового договору деяких категорій працівників. Оформлення звільнення. Вихідна допомога. Правові наслідки незаконного звільнення.

Тема 7. Робочий час і час відпочинку. Оплата праці.

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання.

Правові норми робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня і робочої зміни.

Нормальна і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий день.

Графіки змінності роботи, вахтовий метод роботи, гнучкі графіки роботи. Режим і облік робочого часу, порядок його встановлення. Ненормований робочий день.

Поденний, тижневий і підсумований облік робочого часу. Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування. Чергування.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня, зміни. Щоденні перерви в роботі. Щотижневі вихідні дні. Святкові і неробочі дні.

Поняття і види відпусток. Щорічна основна відпустка і порядок її надання. Щорічна додаткова відпустка, її види і порядок надання. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Поняття і зміст заробітної плати в умовах становлення ринкової економіки. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Сфери регулювання заробітної плати: державне регулювання заробітної плати, договірне регулювання заробітної плати. Реформа оплати праці в Україні в умовах переходу до ринкових відносин. Організація оплати праці на підприємстві (тарифна система, форми і системи оплати праці, нормування праці, преміювання). Тарифна система та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники). Надбавки і доплати до заробітної плати. Система заробітної плати та її види (почасова, відрядна).

Преміювання працівників. Нормування праці. Норми праці (норми виробітку, норми часу, норми обслуговування, нормовані виробничі завдання, норми чисельності), відрядні розцінки. Оплата праці при відхиленні від нормальних умов праці. Обчислення середньої заробітної плати. Індикація заробітної плати. Компенсація втрати частини зарплати у зв'язку з порушенням строків її виплати. Порядок виплати заробітної плати. Відрахування із заробітної плати.

Змістовний модуль 3. Відповідальність у трудовому праві, нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю.

Тема 8. Охорона праці

Поняття охорони праці, її правове регулювання. Принципи правової охорони праці.

Гарантії прав громадян на охорону праці. Організація охорони праці на підприємстві.

Державне управління охороною праці. Участь трудових колективів і профспілок в регулюванні охорони праці. Міжгалузеві і галузеві нормативні акти про охорону праці.

Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці: фінансування охорони праці; медичні огляди працівників; інструктаж і навчання працівників правилам техніки безпеки і виробничої санітарії; забезпечення працівників засобами індивідуального захисту. Заходи, що забезпечують компенсацію і нейтралізацію шкідливого впливу виробничих чинників (скорочення робочого часу, надання додаткових відпусток, перерв в роботі, видача спеціального одягу, мила та ін.). Розслідування і облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях.

Відшкодування власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків. Спеціальні правила охорони праці на важких, небезпечних і шкідливих роботах.

Правила особливої охорони праці жінок, молоді і осіб із пониженою працездатністю.

Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за її порушення.

Тема 9. Трудова дисципліна.

									ота
Модуль 1. Загальна частина трудового права									
Змістовний модуль 1. Трудове право як галузь права України, принципи, джерела трудового права. Суб'єкти трудового права, правовідносини у сфері праці, зайнятість і працевлаштування, соціальне партнерство, захист трудових прав, колективний договір, угоди									
1	Предмет, метод і система трудового права. Джерела трудового права. Основні принципи трудового права.	10	2	2	6	14			14
2	Суб'єкти трудового права. Трудові правовідносини	10	2	2	6	11	1		10
3	Колективні договори і угоди.	10	2	2	6	14			14
	Всього за модуль 1	30	6	6	18	39	1		38
Модуль 2. Особлива частина трудового права									
Змістовний модуль 2. Трудовий договір, робочий час, час відпочинку. Правове регулювання оплати праці									
4	Трудовий договір : поняття, зміст, порядок його укладання.	12	2	2	8	12	1	1	10
5	Правове регулювання зміни та припинення трудового договору	12	2	2	8	11	1		10
6	Робочий час і час відпочинку.	14	2	2	10	12	1	1	10
Змістовний модуль 3. Оплата праці. Охорона праці									
7	Оплата праці	12	2	2	8	11	1		10
8	Охорона праці	12	2	2	8	11	1		10
Змістовний модуль 4. Відповідальність у трудовому праві, нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю.									

9	Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	14	4	2	8	12	1	1	10
10	Трудові спори і порядок їх вирішення. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю.	14	2	4	8	12	1	1	10
Всього за модуль 2		90	16	16	58	81	7	4	70
Разом за курс		120	22	22	76	120	8	4	108

5. Тематика практичних занять.

Модуль 1. Загальна частина трудового права

Змістовний модуль 1. Трудове право як галузь права України, принципи, джерела трудового права. Суб'єкти трудового права, правовідносини у сфері праці, зайнятість і працевлаштування, соціальне партнерство, захист трудових прав, колективний договір, угоди

Тема 1. Предмет, метод і система трудового права. Джерела трудового права. Основні принципи трудового права.

План:

1. Поняття трудового права та його загальна характеристика
2. Предмет трудового права, поняття та ознаки
3. Метод трудового права та його структура
4. Система трудового права
5. Поняття та загальна характеристика принципів трудового права

Тема 2. Суб'єкти трудового права. Трудові правовідносини

План:

1. Поняття та види суб'єктів трудового права.
2. Трудова правосуб'єктність та її характеристика.
3. Працівники як суб'єкти трудового права
4. Роботодавці як суб'єкти трудового права
5. Поняття, сторони та зміст трудових правовідносин.
6. Класифікація трудових правовідносин

Тема 3. Колективні договори і угоди.

План:

1. Колективний договір, поняття, зміст, сторони.
2. Процедура прийняття колективного договору.
3. Поняття, види та зміст угод.
4. Порядок прийняття угод.
5. Контроль за виконанням колективного договору, угод.

Модуль 2. Особлива частина трудового права

Змістовний модуль 2. Трудовий договір, робочий час, час відпочинку. Правове регулювання оплати праці

Тема 4. Трудовий договір : поняття, зміст, порядок його укладання.

План:

1. Поняття, значення та сторони трудового договору.
2. Порядок, форма та зміст укладення трудового договору.
3. Випробування при прийнятті на роботу.
4. Види трудових договорів, їх загальна характеристика.

Тема 5. Правове регулювання зміни та припинення трудового договору.

План:

1. Поняття, види та умови переведень працівників на іншу роботу.
2. Поняття і порядок зміни істотних умов праці.
3. Поняття та підстави припинення трудового договору.

Тема 6. Робочий час і час відпочинку

План:

1. Поняття та види робочого часу.
2. Режим та облік робочого часу.
3. Надурочні роботи.
4. Поняття та види часу відпочинку.
5. Поняття та види відпусток. Порядок надання відпусток.

Змістовний модуль 3. Оплата праці. Охорона праці

Тема 7. Оплата праці.

План:

1. Поняття оплати праці та заробітної плати. Нормування праці.
2. Форми та системи оплати праці.
3. Порядок виплати та обчислення заробітної плати.
4. Поняття та види гарантійних виплат і доплат.
5. Поняття та види компенсаційних виплат.
6. Обмеження відрахувань із заробітної плати.

Тема 8. Охорона праці

План:

1. Правове регулювання охорони праці: загальні положення.
2. Пільги і компенсації працівникам за важкі та шкідливі умови праці.
3. Праця жінок.
4. Праця молоді. Праця осіб зі зниженою працездатністю.
5. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Змістовний модуль 4. Відповідальність у трудовому праві, нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю.

Тема 9 Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

План:

1. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
2. Поняття дисципліни праці та методи її забезпечення. Заохочення за сумлінну працю.
3. Дисциплінарна відповідальність та її види. Дисциплінарне стягнення: порядок накладання, оскарження та зняття.
4. Поняття, підстави та умови матеріальної відповідальності.
5. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю.
6. Повна матеріальна відповідальність працівників. Відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.

Тема 10. Трудові спори і порядок їх вирішення. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю.

План:

6.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна нормативна база:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50. Ст. 375.
3. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 2. Ст. 4.
4. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. 2013. № 24. Ст. 243.
5. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 6 квітня 2000 р. Офіційний вісник України. 2000. № 17. Ст. 690. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17. Ст. 121.
6. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 36. Ст. 36.
7. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. Ст. 668.
8. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 34. Ст. 227.
9. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 45. Ст. 397.

Основна література:

1. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472 с.
2. Трудове право України [Текст]: навч. посіб. О.І. Кисельова, Т.А. Кобзева. -Суми: СумДУ, 2017. 309 с.
3. Іншин М. І. Трудове право України : [підручник] / М. І. Іншин, В. І. Щербина. Х. : Диса плюс, 2014. 499 с.
4. Трудове право : підручник / [О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А.М. Слюсар та ін.] ; за заг. ред. О.М. Ярошенка. - 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 544 с.
5. Корнєєв Ю. В. Трудове право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнєєв. К. : Центр учбової літератури, 2019. 112 с.
6. Іванов Ю.Ф., Іванова М.В. Трудове право України: Навч. посіб. К. 2016. 244 с.
7. Пилипенка П.Д. Трудове право України. Академічний курс: Підручник. К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2015.552 с.

Допоміжна література:

1. Базалійська Н.П. Світовий досвід управління трудовою діяльністю персоналу в країнах з розвинутою ринковою економікою // Інноваційна економіка : науково-виробничий журнал. Тернопіль, 2015. № 1 (56). С. 138-142.
2. Бутков І.М. Особливості правового статусу фізичної особи-підприємця як суб'єкта трудових правовідносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2015. 16 с.
3. Вавженчук С. Правовий статус працівника як суб'єкта охорони трудових правовідносин // Підприємництво, господарство і право : щомісячний науково-практичний юридичний журнал. Київ, 2015. № 5 (233). С. 16-19.
4. Гапон О.Є. Адаптація трудового законодавства України про час відпочинку до законодавства Європейського Союзу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Дніпропетровськ, 2015. 226 с.
5. Касмінін О.В. Особливості правового регулювання механізму захисту конституційних трудових прав працівників : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Дніпропетровськ, 2015. 189 с.
6. Кирилюк В. Соціально-трудова чинники соціальної згуртованості в інноваційній економіці // Україна: аспекти праці : науково-економічний та суспільно-політичний журнал. Київ, 2015. № 2. С. 41-46.
7. Курбанов Б.Б. Принципи та форми захисту трудових прав суддів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2015. 16 с.
8. Лазаренко А.М. Принцип «розумного пристосування» як спосіб захисту від дискримінації у галузі трудових відносин. Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право», 2019. №3. С.112-114. URL: <http://rap.in.ua>. (фахове видання).
9. Лазаренко А.М. Культура честі та гідності працівника: правове регулювання. Стратегії та модули соціального буття сучасної людини: захист та допомога. Міжнародна науково-практична конференція (Чернігів, 17 травня 2019 р. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2019. С.35-37.
10. Лазаренко А.М. Практикум з трудового права: навчально-методичний посібник. Чернігів. Видавець Лозовий В.М. 2015 р. 260 с.
11. Ярошенко С. М. Трудове право : посіб. для підготовки до держ. іспиту / С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко. Х. : Право, 2016. 212 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Веб-портал органів виконавчої влади України <https://www.kmu.gov.ua>
3. Сайт Центру політико-правових реформ <http://pravo.org.ua>
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua>
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Сайт Національної парламентської бібліотеки України <http://nplu.org>
8. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України <http://www.gntb.gov.ua>

7. Політика дисципліни та оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях, під час складання заліку (4 семестр) та оцінюється за такими критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота та ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **5 балів** («відмінно»), якщо його відповідь повністю відповідає змісту питання, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно; студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання та може викласти свою

точку зору з проблеми, що обговорюється; студент досить вільно й коректно користується юридичною термінологією.

Студент може отримати **4 бали** (“добре”), якщо його відповідь в основному відповідає змісту питання, не всі основні проблеми визначені чітко, не розкриті досить повно та ґрунтовно; студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення, та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем; студент в основному правильно користується юридичною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Студент може отримати **3 бали** (“задовільно”), якщо його відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко, розкриті лише частково і без належної глибини; студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення, та не має своєї точки зору щодо більшості проблем; студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.

Студент може отримати **2 бали** (“незадовільно”), якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується юридичною термінологією.

Рівень володіння професійно-методичними вміння визначається під час виконання студентом практичного завдання (аналіз запропонованої практичної ситуації з точки зору застосування норм права, складання власного варіанту її вирішення) на практичних заняттях, при виконанні завдань самостійної роботи, під час складання заліку (4 семестр) та оцінюється за такими критеріями:

- точність та повнота виконання практичного завдання;
- обґрунтованість правового аналізу конкретної теми з точки зору їх відповідності принципам навчання, вимогам поетапного формування навичок і вмінь.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”) або «зараховано», якщо завдання виконане ним повністю, є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та принципам навчання ІМ, відбиває специфіку навчання правового матеріалу, демонструє володіння студентом юридичною термінологією. За розробку, що в основному відповідає вимогам, виконане повністю, проте має незначні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, невелику кількість термінологічних помилок, що не перешкоджають розумінню змісту, він може отримати **4 бали** (“добре”) або «зараховано». Практичне завдання, яке виконане частково, має серйозні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, містить значну кількість помилок, оцінюється **3 балами** (“задовільно”) або «зараховано». Завдання, яке майже чи повністю не відповідає встановленим викладачем вимогам, демонструє недоречне вживання методичних термінів, оцінюється **0-2 балами** (“незадовільно”) або «незараховано».

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до заліку. Студент, який не підготував самостійну роботу, до заліку не допускається.

- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацювати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8. Розподіл балів за рейтинговою системою

Розподіл балів (денне відділення)

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	11	1	11
Робота на практичному занятті	11	5	55
Самостійна робота:	1	24	24
Індивідуальна робота	1	10	10
Залік:			до 100

Розподіл балів (заочне відділення)

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	4	10	40
Робота на практичному занятті	2	20	40
Самостійна робота:	1	10	10
Індивідуальна робота	1	10	10
Залік:			до 100